

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce: **Veronika Dvořáková**
Studijní program: **Ekonomika a management**
Obor: **Finance a řízení**
Název práce: **Genderová mzdová mezera ve vybraných odvětvích v kraji Vysočina**
Oponent: **doc. Ing. Veronika Hedija, Ph.D.**
Profese opointa: **akademický pracovník**
Datum: **2. červen 2021**

Hodnocení práce

	Kritéria hodnocení	Hodnocení
1.	Splnění stanovených cílů závěrečné práce	F
2.	Význam pro praxi	B
3.	Aktuálnost zvoleného tématu	A
4.	Použité metody zpracování	D
5.	Metody hodnocení výsledků	D
6.	Struktura práce	C
7.	Práce s odbornou literaturou a citace	B
8.	Stylistická kvalita závěrečné práce a formální úroveň textu	C

Náměty k diskuzi u obhajoby

- Proč jste v části 3.2.7 věnované predikci mzdových rozdílů mezi muži a ženami použila medián mzdy, nikoli průměrnou mzdu mužů a žen, se kterou pracujete v celém předchozím textu?
- Na s. 37 prezentujete výši genderové mzdové mezery v jednotlivých krajích České republiky. Čím byste vysvětlila relativně vysokou genderovou mzdovou mezeru v Kraji Vysočina? Proč je genderová mzdová mezera nejnižší v Karlovarském kraji?

Souhrnné vyjádření k obhajobě

Nedoporučuji k obhajobě.

Návrh hodnocení práce

(4; F)

Doplňující komentář

Bakalářská práce je věnována problematice mzdových rozdílů mezi muži a ženami. Práce sama o sobě je rozsáhlá a zajímavá, téma aktuální. Oceňuji snahu autorky zjistit unikátní údaje vlastním dotazníkovým šetřením a její schopnost aplikovat statistické metody pro vyhodnocení výsledků vlastního výzkumu.

Cíl bakalářské práce byl v zadání práce vymezen následovně: „Cílem bakalářské práce je odhadnout genderovou mzdovou mezeru ve vybraných odvětvích v kraji Vysočina. Diskutována bude problematika průměrně nižšího odměňování žen na trhu práce. Teoretická část se bude zabývat vymezením základních pojmů, teorií genderové mzdové mezery a analýzou dosavadních statistických údajů v ČR. Dílčím cílem bakalářské práce je vysvětlení, zda je stále genderová mzdová mezera tak významná. Součástí práce bude konfrontace získaných dotazníkových dat od respondentů a firem, spolu s predikcí situace na diskutované téma.“

V samotné práci potom autorka uvádí následující cíl: „Cílem této práce je odhadnutí genderové mzdové mezery ve vybraných odvětvích v kraji Vysočina a představit determinanty této problematiky jako diskriminace, stereotypy a předsudky. Dále také, zda ženy mají vůbec zájem o kariérní růst, jak jsou ovlivňovány odchodem na rodičovskou dovolenou nebo diskriminací na pracovišti. Na základě provedeného výzkumu z dotazníkových dat respondentů a firem je navrženo doporučení, převážně ženám, které jsou z genderového hlediska postiženější skupinou.“

V závěru je potom zmíněna třetí varianta cíle: „Cílem bakalářské práce bylo odhadnutí genderové mzdové mezery ve vybraných odvětvích v kraji Vysočina. Dále také představení determinantů mezd, mezi které jsem zařadila i diskriminaci, stereotypy a předsudky. Dalšími výzkumnými otázkami bylo, zda ženy mají zájem o kariérní růst, jak moc je ovlivňuje odchod na rodičovskou dovolenou nebo diskriminace na pracovišti. Dílčím cílem pak byla konfrontace získaných dat od respondentů spolu s podniky a predikce na genderovou mzdovou mezeru pro rok 2021.“

Jako oponent práce musím bohužel konstatovat, že cíl práce (ať již zvažuji kteroukoliv ze tří variant) nebyl naplněn. Autorka v práci neodhaduje (ani neprezentuje odhady) genderové mzdové mezery ve vybraných odvětvích kraje Vysočina. Stejně tak provedené dotazníkové šetření nepřináší údaje pro vybraná odvětví kraje Vysočina a konečně ani provedená predikce mzdové mezery není provedena pro vybraná odvětví kraje Vysočina ani pro kraj Vysočina samotný.

Práce je věnována genderové mzdové mezeře v České republice, srovnání se situací v jiných evropských zemích a jednotlivým determinantům mezd. Situace v Kraji Vysočina je uvedena v rámci kapitoly 2.2.6 Genderový rozdíl mezd v krajích, ovšem bez hlubší diskuse a analýzy možných příčin. Samotná výzkumná část je věnována výsledkům dotazníkového šetření, které se zaměřuje na vybrané faktory mzdových rozdílů (diskriminace, role ženy, osobní preference...). Není zde ovšem přímá vazba na vybraná odvětví či srovnání závěrů v rámci jednotlivých odvětví kraje Vysočina. Není zde diskutována ani samotná mzdová mezera. V závěru výzkumné části autorka predikuje vývoj mediánu mezd mužů a žen v České republice (s užitím dat ČSÚ) a nikoli ve vybraných odvětvích kraje Vysočina.

V práci není bohužel dostatečně popsána ani metodika celé práce. Problematické je nejasné vymezení genderové mzdové mezery a metodiky jejího zkoumání: na s. 14 je uvedeno “Mzdová mezera počítána jako rozdíl mediánu nebo průměrné hodnoty mzdy mezi muži a ženami ve vybraném odvětví nebo druhu zaměstnání. Tato mzdová mezera se obvykle značí procenty nebo poměrem průměrné mzdy ku průměrné mzdě muže”. (s.14). (s. 23) „Všechny výpočty byly zpracovány do grafů jako průměrná mzda žen ku průměrné mzdě mužů, jako průměrný rozdíl mezd nebo jako rozdíl mzdových mezer mezi pohlavím.“ Přesné vymezení je pro čtenáře zásadní z hlediska správné interpretace a pochopení závěrů. V textu je navíc často pracováno s genderovou mzdovou mezerou ve formě: (průměrná mzda mužů - průměrná mzda žen)/průměrná mzda mužů (*100 pro interpretaci v procentech). Tato varianta v textu vymezena není (s. 23-27). Změny v GPG jsou chybně uváděny jako změna v procentech nikoli v procentních bodech (např. pokles v Estonsku o 6 % (z 27,7 % na 21,7 %) na místo o 6 p.b.).

Jednotlivé způsoby uvádění genderové mzdové mezery se nelogicky střídají a působí tak zmatečně. V grafech je vše vždy označováno jako „mzdová mezera“ (bez jasného upozornění na metodiku). Téměř v celé práci je pracováno s průměrnými mzdami mužů a žen. V kapitole věnované predikci mzdové mezery v ČR autorka najednou pracuje s mediánem mezd. Proč? Proč nepracuje s průměrnou mzdou nebo neužívá medián také v předchozích částech, aby

navazovalo? Mzdová mezera vypočítaná z mediánu mezd se liší od mzdové mezery vypočítané s užitím průměrné mzdy. Prezentované závěry tak mohou být matoucí.

Kapitola 2.2.6 věnovaná mzdovým rozdílům v jednotlivých krajích je velmi stručná. Čistě popisná bez argumentace a snahy vysvětlit rozdíly mezi kraji. Vzhledem k tématu práce by na tuto měl být kladen důraz.

Kapitola 3 je věnována výsledkům výzkumu. Součástí této části práce je provedené dotazníkové šetření. V rámci dotazníkového šetření jsou zjišťovány názory respondentů (zaměstnanců) a tyto konfrontovány s názory vybraných 6 firem. V práci není přiložen dotazník pro firmy a zaměstnance. U dotazníkového šetření chybí precizní popis vzorku (respondentů a firem). Byly všichni respondenti zaměstnanci zkoumaných šesti firem? Pokud ne, má konfrontace názorů dostatečnou vypovídací schopnost? Není také jasné, z jakých odvětví byly zkoumané firmy. Cílem práce bylo odhadnutí genderové mzdové mezery ve vybraných odvětvích v Kraji Vysočina. Jasně není uvedeno, jak byly vybrány oslovené firmy a jejich příslušnost k odvětví. V textu na s. 57 je uvedeno „Tyto firmy se řadí mezi specialisty, pracovníky ve službách a prodeji, obsluha strojů a zařízení, montéři a řemeslníci a opraváři, pomocníci a nekvalifikovaní pracovníci podle hlavních zaměstnaneckých tříd CZ-ISCO“. Jedná se ovšem o klasifikaci zaměstnanců, jak autorka v textu i uvádí. Pro klasifikaci ekonomických činností firem se užívá klasifikace CZ-NACE. Zařazení firem dle této klasifikace chybí, stejně jako bližší specifikace firem, klíč pro jejich výběr, upřesnění, kdo za firmu dotazník vyplňoval (vedoucí personálního oddělení? Majitel firmy? Vrcholový manažer?) atd. Vzorek zaměstnanců není reprezentativní (při zběžném pohledu minimálně podle věku a pohlaví). Zjištěné závěry tím mohou být ovlivněny. Zde by bylo vhodné, kdyby autorka na tento fakt upozornila (např. v závěru v rámci limitů výzkumu).

V kapitole 3.2.7 věnované predikci mezd chybí metodika výpočtu predikce. Vzorce, s nimiž bylo při odhadu pracováno případně použitý software. Užitá data jsou pro celou Českou republiku nikoli pro vybraná odvětví kraje Vysočina, jak je uvedeno v cíli a názvu práce.

Cíl uvedený v závěru nekoresponduje s cílem uvedeným v úvodu práce. Jedná se spíše o spojení cíle ze zadání a úvodu. Nicméně práce měla být dle názvu a uvedeného cíle (ať již v zadání či v úvodu) věnována odhadu genderové mzdové mezery ve vybraných odvětvích kraje Vysočina. Takto vytyčený cíl nebyl naplněn. V práci není uveden odhad mzdové mezery pro vybraná odvětví. Stejně tak na vybraná odvětví necílí ani dotazníkové šetření. Prezentovaná predikce mezd se také zaměřuje na celou Českou republiku. Z tohoto pohledu bohužel musím konstatovat, že cíl práce nebyl naplněn.

Po formální stránce je práce na standartní úrovni. Objevují se překlepy a drobná opomenutí (např. s. 23 Český statistický ústav na místo Český statistický úřad, graf 1 s. 24 – nekoresponduje název u grafu a pod grafem – rok 2019 a 2020, formáty a způsob citací v seznamu literatury).

Vyjadřování autorky je v některých pasážích neobratné. Např. „Průměrná mediánová mzda pro ženy...“ (s. 59), „Jediná třída, kde naopak 5,1 % přebývá, tedy mzdová mezera existuje na straně mužů.“ (s. 29), „Setkání se s diskriminací nemá významný vliv na pohlaví“ (s. 55), (s. 20) autorka hovoří o „třetí hypotéze“. Žádné hypotézy ovšem v práci stanoveny nebyly.